

Vleermuisonderzoek locatie Merenhoef te Maars-

sen

Onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen

Datum: 10-10-2014
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2014/10.10
Versie: Definitief V1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de locatie van het Leger des Heils aan de Merenhoef in Maarssen bestaan herontwikkelingsplannen. Een deel van de huidige bebouwing (restaurant en fietsenstallingen) wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw van een gezondheidscentrum met appartementen erboven, een nieuw restaurant en recreatieruimte, nieuwe appartementen en 14 grondgebonden woningen. In opdracht van Aveco de Bondt heeft een verkennend natuuronderzoek plaatsgevonden. Op basis van dit verkennend natuuronderzoek is geconcludeerd dat aanvullend vleermuisonderzoek noodzakelijk is in verband met de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het te slopen restaurant en foeragerende vleermuizen op het terrein. Voorliggende rapportage bevat de uitkomsten van dit aanvullend vleermuisonderzoek.

Figuur 1: Te slopen restaurant met voor vleermuizen geschikte gevelbetimmering (rood omlijnd).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden ten aanzien van vleermuizen. Indien sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, dan is voor de ingreep een ontheffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. Indien geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen, dan kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd zonder ontheffing.

De twee vragen die tijdens dit veldonderzoek centraal staan zijn:

1. Zijn er binnen het plangebied vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig?
2. Bevat het plangebied essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes voor vleermuizen waardoor bij aantasting hiervan de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen kan worden aangetast?

2 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet beschermt alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten, door middel van de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 16. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten vallen onder de zwaarste beschermingscategorie (tabel 3 Ffwet). Voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen geldt ten aanzien van deze soortgroep dat altijd een ontheffing moet worden aangevraagd bij het overtreden van verbodsbepalingen. Hiervoor geldt een uitgebreide toets, wat betekent dat ontheffing alleen verleend wordt indien:

- er is sprake van een bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk zonder ontheffing, indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode Ffwet.

3 Werkwijze

Het inventariseren van vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2013¹.

Het aantal veldbezoeken is gebaseerd op de potentiële aanwezigheid van de volgende functies:

- Kraam- / zomerverblijfplaats;
- Paarplaats;
- Foerageergebied;
- Vliegroute.

Aangezien niet alle holle ruimtes (spouwen) in het te slopen gebouw te bekijken zijn, heeft een visuele inspectie in de winterperiode geen nut. Eventueel in het gebouw overwinterende vleermuizen zijn dan toch niet zichtbaar waardoor aanwezigheid niet kan worden uitgesloten. Wanneer gedurende het seizoen een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen wordt aangetroffen, wordt er vanuit gegaan dat vleermuizen ook in het betreffende gebouw overwinteren. Dit is conform het Vleermuisprotocol 2013.

In totaal hebben 4 veldbezoeken plaatsgevonden, waarvan twee in de zomerperiode om kraamverblijven, zomerverblijven, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen in kaart te brengen en twee in het najaar voor paarverblijven, vliegroutes en foerageergebieden. In onderstaande tabel zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 3.1: Data en weersomstandigheden van de vleermuisinventarisaties

Datum	Type inventarisatie	Type bezoek	Weersomstandigheden
30-06-2014	Zomer- en kraamverblijven	Avondbezoek	19° Celsius, half bewolkt, windkracht 3
14-07-2014	Zomer- en kraamverblijven	Ochtendbezoek	13° Celsius, onbewolkt, windkracht 2
22-08-2014	Paarverblijven/ zwermplaatsen	Avondbezoek	23° Celsius, onbewolkt, windkracht 3
16-09-2012	Paarverblijven/ zwermplaatsen	Avondbezoek	19° Celsius, onbewolkt, windkracht 2

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld. Het gebruik van een Pettersson D240x batdetector is conform de voorwaarden voor materiaalgebruik vanuit het Vleermuisprotocol.

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

4 Resultaten aanvullend onderzoek

4.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de te slopen gebouwen binnen het plangebied. De voorgenomen sloop van het restaurant en enkele fietsenstallingen leidt derhalve niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde. In de naastgelegen hoogbouw is wel een kolonie gewone dwergvleermuizen aangetroffen, vermoedelijk een kraamkolonie. Dit gebouw blijft behouden, waardoor de kolonie gewone dwergvleermuizen niet wordt aangetast. In de bomen op het terrein zijn tijdens het vleermuisonderzoek ook geen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aangetroffen.

Figuur 4.1: Locatie aangetroffen kolonie gewone dwergvleermuizen (rode ster) in het flatgebouw naast het te slopen restaurant.

4.2 Foerageergebied

In het plangebied zijn op diverse plaatsen foeragerende vleermuizen waargenomen tijdens het vleermuisonderzoek. Het plangebied wordt door meerdere gewone dwergvleermuizen gebruikt als foerageergebied. De dieren foerageren met name rond de oude(re) bomen op het terrein. De foerageeractiviteit is het grootst aan het begin van de avond wanneer de kolonie in de naastgelegen hoogbouw net is uitgevlogen. Daarna verspreiden de dieren zich over een groter gebied maar blijven meerdere exemplaren in het plangebied jagen. Tijdens beide onderzoeksrondes in de kraamperiode zijn daarnaast twee foeragerende laatvliegers aangetroffen aan de westzijde van het plangebied langs de begroeiing. In het najaar zijn er geen foeragerende laatvliegers meer in het plangebied aangetroffen.

De begroeiing in het plangebied heeft een belangrijke foerageerfunctie voor met name de gewone dwergvleermuis. De oude(re) bomen in het gebied blijven behouden en de nieuwe bebouwing wordt daar omheen gesitueerd. Hierdoor blijft er voldoende foerageergebied in het plangebied aanwezig om de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen niet aan te tasten. Ook in de directe omgeving van het plangebied is veel groen aanwezig (o.a. Park Vechtenstein) als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

Figuur 4.2: Waarnemingen foeragerende gewone dwergvleermuizen (rode stip) en laatvliegers (blauwe stip) in het plangebied.

4.3 Vliegroutes

Er zijn tijdens het onderzoek geen vliegroutes van vleermuizen waargenomen in het plangebied. Vrijwel het gehele plangebied wordt gebruikt door foeragerende vleermuizen, die zich vrij diffuus over het gebied verspreiden. De voorgenomen ingreep leidt niet tot een aantasting of doorsnijding van vliegroutes van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

5 Conclusies

Onderstaande conclusies zijn te trekken op basis van het uitgevoerde vleermuisonderzoek:

- In de te slopen gebouwen (restaurant en fietsenstallingen) binnen het plangebied zijn geen kraamkolonies en/of andere vaste rust- en verblijfplaatsen (zomerverblijfplaatsen, paarplaatsen en winterverblijfplaatsen) van vleermuizen aanwezig. Ditzelfde geldt voor de bomen in het plangebied. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.
- De begroeiing rondom het plangebied wordt door meerdere gewone dwergvleermuizen en laatvliegers gebruikt als foerageergebied. De begroeiing blijft (grotendeels) gehandhaafd, waardoor geen sprake is van een aantasting van de functionaliteit van het gebied als foerageergebied voor vleermuizen. In de directe omgeving blijft bovendien ruim voldoende geschikt foerageergebied voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig. De functionaliteit van buiten het plangebied gelegen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen komt door de voorgenomen ingreep niet in gevaar. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.
- In het plangebied zijn geen vliegroutes van vleermuizen aanwezig. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van vliegroutes van vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.